

מה הפתרון לכך שאי אפשר להסתיר קלקול פנימי? Freudian Slips, the 'Imposter Syndrome' & The Fear of Being Exposed

1. מסכת שבת לג ע"א

א"ר אושעיה כל הממרק עצמו לעבירה חבורות ופצעים יוצאים בו, שנאמר חבורות פצע תמרוק ברע. ולא עוד אלא שנידון בהדרוקן, שנאמר "ומכות חדרי בטן" (משלי כ). אר"נ בר יצחק, סימן לעבירה הדרוקן.

2. הראי"ה קוק, עין איה שבת פרק ב', סימן רלו

א. ההדרכה המקולקלת הנוטלת את כל זיו האדם בשפלותה, היא משחתת את האדם ואת החברה בשני צדדים, היא משפלת את הערך החברותי עד שמגרעות מורגשות ואיומות מוכרחות להולד בצדדים החיצוניים של החברה האנושית, ביחש לצדק ומשפט, לשלום ולנדיבות, שכל אלה אינם נפעלים כ"א ע"י היות האדם בלתי מתלכך בזוהמא של שפלות.

ב. אמנם חוץ להרעה המורגשת החיצונית גדולה היא הרעה של אבדן הקדושה והמוסר, של הריחוק מהיות עלול להרגיש את כל אמת וכל נשגב. זאת המחלה היא פנימית, לפום ריהטא אינה ניכרת במהלך החיים של החברה החיצונית, אבל היא מוכרחת להתגלה, כי מאין דעת את ד' מוכרחת השפלות של כל המדות המעשיות היותר שפלות לבקש שררה והתפשטות.

ג. ע"כ כל הממרק עצמו לעבירה, מצד החיצוני של הקלקול מכות ופצעים יוצאים בו, ומצד הפנימי הנה המחלה הפנימית תתן אותותי, שנידון בהדרוקן.

ד. וכאשר לפעמים אין הרושם החיצוני בולט, וחיי החברה נראים כמהלכים כסדרם בחייו הפרטיים של האדם וכן בחיי הכלל, אשר באמת אין זה בא כ"א מסיבת כהיות עיניו וקוצר ראותו של האדם, ע"כ התוצאות הפנימיות שהן מורגשות לחודר לראות ולהכיר את המעמד הנפשי של החוטא, הן נותנות אותותיהן, סימן לעבירה הדרוקן.

ה. וזהו כבר אות שגם הקלקלות המורגשות החיצוניות ג"כ לא יאחרו לבא, והוא כלל גדול לכל ירידה קטנה שאינה מורגשת כלפי חוץ, שמ"מ פעולתה הפנימית לא תמחה, והיא כבר תתן בהמשך הזמן את כחה ג"כ כלפי חוץ. אשרי שומר ידו מעשות כל רע (ישעיהו נו, ב).

3. רמ"ח לוצאטו, מסילת ישרים, פרק יא

א. ויש גאה אחר שיחשוב בלבו שכבר הוא כל כך גדול ומכובד על שאי אפשר לכבוד שיתפרש ממנו ואינו צריך לו כלל, ולהראות הדבר הזה יעשה מעשים כמעשה העניו ויפריז על מדותיו להראות שפלות גדול וענוה עד אין חקר, ולבו מתנשא בקרבו לאמר, אני כל כך רם וכל כך נכבד, שכבר איני צריך לכבוד, ואין לי אלא לוותר עליו, שכבר רב הוא אצלי.

ג. וימצא גאה אחר, שרוצה להיות נרשם הרבה במעלותיו ולהתייחד בדרכיו, עד שלא די לו שיהללוהו כל העולם על המעלות אשר הוא חושב שיש בו, אלא שרוצה שעוד ירבו להוסיף בתהלתו שהוא העניו שבענוים ונמצא, זה מתגאה בענוותו ורוצה בכבוד על מה שמראה עצמו בורח ממנו. והנה גאה כזה ישים עצמו תחת קטנים ממנו הרבה או תחת נבזים שבעם, שיחשוב להראות בזה תכלית הענוה, וכבר לא ירצה בשום תואר מתוארי הגדולה וימאן בכל העילויים ולבו אומר בקרבו, אין חכם ועניו כמוני בכל הארץ.

ג. ואמנם, גאים כאלה אף על פי שלכאורה מראים עצמם ענוים, לא יבצרו מכשולות להם, שבלי ידיעתם תהיה מתגלית גאותם כלהבה היוצאת מבין החרסים. וכבר משלו חכמים ז"ל (מדרש רבא קרח): **משל לבית מלא תבן** והיה בבית חורין והיה התבן נכנס בהם, לאחר ימים התחיל אותו התבן שהיה בתוך אותם החורין יוצא, ידעו הכל כי היה אותו הבית של תבן כן הדבר הזה, שלא יוכלו תמיד להסתיר את עצמם, ומחשבתם הרעה תהיה ניכרת מתוך מעשיהם, אך דרכיהם הם בענוה פסולה ושפלות מרומה.

4. הראי"ה קוק, אורות התשובה, פרק ט, א "ערך הרצון המתגלה ע"י התשובה"

הרצון הבא מכחה של התשובה הוא הרצון העמוק של עומק החיים, לא הרצון השטחי שהוא תופס רק את הצדדים הרפים והחיצוניים של החיים, כ"א אותו הרצון שהוא הגרעין היותר פנימי ליסוד החיים, והרי היא העצמיות הגמורה של הנשמה. ומתוך שהרצון קבוע לטובה ע"י עומקה של תשובה, נקבע הטוב באמתתה של הנשמה ומהותה, וממילא כל ההמשכות התולדותיות, כל זרע שבעל תשובה של אמת מביא לעולם, נשאב אור החיים שלהם מיסוד הטוב.

5. הראי"ה קוק, אורות התשובה, פרק יא, ו מקורות התשובה בכללות ההויה וברוחניותה העליונה

ע"כ צריך כל חטא, גם קל וקטן שבקטנים, להזדקק כדי להיות מוכשר לשמש אותו הפועל הכללי העליון והמצוחצח... וכל תשובה מאהבה באה עד אותו המקור הפנימי, שמשם כל העשוי הוא טוב ובנין של תום ויושר **למפרע, והזדונות המתהפכים לזכיות אינם צריכים ליצירה חדשה** כ"א להתגלות מקוריותם; כי גם השמים החדשים והארץ החדשה, שעתיד הקב"ה לעשות בימי משיח, אינם צריכים חדוש, כי קיימים ועומדים הם, שנאמר: "כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עמדים" (ישעיהו סו, כב), יעמדו לא נאמר, אלא עומדים.

6. יומא פו ע"ב

אמר ריש לקיש, גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות. איני, והאמר ריש לקיש, גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכיות, שנאמר (יחזקאל לג, יט) "ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם הוא יחיה!" לא קשיא, כאן מאהבה כאן מיראה.